

א מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
מהל' אסורי ביאה ה"ו
סנהדרין ק"ה:
ב מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין הלכה ב:
ג מ"י פ"ח מהל'
אסורי ביאה ה"א
והל"ג:
ד מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין הלכה ב סנהג
עין ר"ג:

גליון הש"ס

גמ' רבא אמר אתרו
ביה לקמיה ר' יוחנן
ורמנן סוף מסכתין:
שם ר"י פבר ר' אבא
שניתן ע"י סנהדרין
דף ע"א: שם
חייבי כריתות פ"ב
התראה ע"י ימנות דף
נה ע"א גרסי' ד"ה לכת
מנה: שם התם פ"א
ד"ט: ע"י ב"ק דף ק
ע"ב חוספות ד"ה מאי
שבעות דף ע"ב מד"ה
ל"ת. זמנים דף קו ע"א
מד"ה אוהרה:

ליקוטי רש"י

[נדפס בדף יד.]

הגהות וצינונים

א ראשונים וכת"י ישנן,
וכן צ"ל בסמוך וברש"י:
ב ראשונים וכת"י אין:
ג נדב"ל אזהרה
(רש"י) וכ"ה בראשונים
וכת"י: [ז' צ"ל חוב
(רפ"ו): [ח' צ"ל אשור]
(גליון): [י' כ"ה בגמ'
כת"י "ורב"י עקיבא אי
הבי חייבי כריתות נמי:
ז צ"ל אינן (רש"י)
וכ"ה בכת"י: [ט' צ"ל
התועבות האלה]
(גליון) וכ"ה בהג"ה ב"ח
רפ"ו: [ט' נדב"ל
לומר (באה"מ): י' צ"ל
אמרו (גליון): [כ' צ"ל
מצוות עשה (מראה
כהן, וז"ה בובחים קו
ע"א תורה אזהרה, וכן
צ"ל בסמוך):

רבינו חננאל

חייבי כריתות ישנן בכלל
מלקות ארבעים שאם
עשו תשובה ב"ד של
מעלה מוחלין להן חייבי
מיתות ב"ד אין בכלל
מלקות ארבעים שאם
עשו תשובה אין ב"ד של
מעלה מוחלין להן. ותנאי
אחד חייבי כריתות
ואחד חייבי מיתות
ב"ד ישנן בכלל מלקות
ארבעים דברי ר'
ישמעאל שני והפלא ה'
הפלאה זו היא מלקות
וכתיב אם לא תשמור
לעשות את כל דברי
התורה הזאת: כל
חייבי כריתות שיש
בהן לאו ישנן בכלל
מלקות ארבעים חוץ
מלאו שאין בו מעשה
ולאו שניתק לעשה
דבעינן לאו דומיא דלא
תחוסם שור בדישו
וסמך ליה קרא לחייבי
מלקות וקסבר מלקות
ומיתה מיתה אריכתא
היא ואינה שתי רשעית
כגון ממון ומלקות. ובא
ר' אבהו ופירש טעמא
דר' עקיבא ואמר
בפירוש ריבתה תורה
חייבי כריתות למלקות
דגמור לה ג"ש לעיני
מלעינין. בחייבי מלקות כתיב ונקלה אחיך לעיניך ובהייבי כריתות כתיב ונכרתו לעיני בני עמם מה לעיניך דכתיב
התם מלקות אף לעיני דכתיב בחייבי כריתות מלקות. ואקשינן ליגמור נמי ג"ש מעיני דכתיב באשת איש שזינתה
היא חייבי מיתות ב"ד ונעלם מעיני אישה מלעיניך דמלקות והיה חייבי מיתות ב"ד במלקות. ודחי' ואסיקנא כתיב
כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעות. ברשעה המסורה בב"ד כגון מיתה
ומלקות הכתוב מדבר אבל חייבי כריתות (שהיא) [היא] רשעה המסורה בידי שמים. רבא אמר בחייבי מיתות ב"ד
בדאתרו ביה למלקות ולא התרו ביה למיתה פליגי ר' ישמעאל סבר לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור'
עקיבא סבר אין לוקין עליו. ואקשינן לר' עקיבא חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת כרת הוא. [המשך בדף יד.]

רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל כל
הערייות דכתיב ונכרתו (כל) הנפשות ולמה לא כרת באחיות
דכתיב ואיש אשר יקח את אחותו וקשה דהיה לו לומר לאחיות
בכלל כל הערייות היתה לכן נראה לפרש דחייבי כריתות בכלל מלקות

(ד) הן דהא גמרינן דבכל לאו איכא
מלקות מן והיה אם צן הכות הרשע
ולמה ילאת כרת באחיות שהרי אחיות
ונכרתו הנפשות אלא לכן ילאת
צקדושים לדונו זכרת ולא צמלקות
כלומר^ט אין חייבי כריתות לוקין:
רבי יצחק אומר חייבי כריתות ב"ד.
וקשה (ה) לרבי יצחק לאו לכל
כריתות למה לי דהא אסיקנן דקרנן
לא צעי אזהרה ושמא יש לומר דככתבו
לעונש יתירא מידי דהוה אלאו
שכללות ולאו המתק לעשה:

ורבי עקיבא מאי טעמא. נהי (ו)
דאם חייבי מיתות אם עשו
תשובה אין צ"ד של מטה מוחלין לו
(ז) ומה צכן וליעצד ליה תרתי:
ברשעה המסורה ל"ב"ד הכתוב
מדבר. וטעמא דרבי
עקיבא משום כדי רשעתו ולפי זה
צחייבי מיתות דלא התרו צו למיתה
דליכא מיתה והתרו צו למלקות
דהשתא ליכא אלא רשעה דמלקות לקי
וקשה דבעלמא (שבת קנ"ד) פריך^ז גבי
לאו דמתמר לאו שניתן לאזהרת מיתת
צ"ד הוא ואין לוקין עליו ואף כי ליכא
התם רשעה דמיתה וי"ל דהתם היינו
כרצא דמוקי למילתיה דרבי עקיבא
צתהו צו למלקות ואפילו הכי לא
לקי דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת
צית דין ואין לוקין עליו^ח:

מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה
אף ב"ד. לאפוקי הני דהוי קוס ועשה
וקשה דל"כ (ה) מה אמר פרק בתרא
דעירובין (דף טו.) לר"ע דאמר כי כתיב
ושמרת את החוקה לפסח ואי איתא
לר' אצין דאמר השמר לא תעשה הוא
הא דתנן (כריתות דף ג.) פסח אין
לו קרבן מפני שהוא קוס ועשה^ט
ואם איתא קוס ולא תעשה הוא
ומאי פריך הא מ"מ אינה דומיא
דעבודת כוכבים דהוי שז ואל תעשה
וזה מה שמעשה וי"ל דמכל מקום
קשה

רשעיות ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר. רבא אמר אתרו ביה לקמלא כ"ע
לא פליגי דאין לוקה ומת כי פליגי דאתרו ביה למלקות * רבי ישמעאל סבר
לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור"ע סבר * לאו שניתן לאזהרת
מיתת ב"ד אין לוקין עליו ור"ע אי הכי חייבי כריתות נמי לאו שניתן
לאזהרת כרת הוא א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרונאי
משמיה דרבא * חייבי כריתות לא צריכי התראה^י שהרי פסח ומילה ענש אף
על פי שלא הזהיר ודלמא אזהרה לקרבן * דהא פסח ומילה דלית בהו
אזהרה דלא מייתי קרבן * התם לאו היינו טעמא אלא משום * דאיתקש כל
התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף כל
שב ואל תעשה לאפוקי הני דקום עשה | רבינא אמר לעולם
כדאמרינן

לחייבו מיתה: פסח ומילה. אין צהן לא תעשה וענש (א) להם כרת: לקרבן. שאם יעשה שוגג יציא קרבן בשוגג
שלהן כדאמרינן בכריתות צ"ק^ק הפסח והמילה מנות עשה כלומר אינו^ל בכלל שאר כריתות לנמותן עם שאר כריתות שנמנו שם כולם
לומר שאם עשאו כולם כולם אחד חייב קרבנות כמספר הכריתות^ק: התם לאו היינו טעמא. מה שאין מציאין קרבן על פסח
ומילה אין הטעם צביל שאין צהם אזהרה אלא צביל שהם מנות עשה דהוקשה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודת כוכבים
שנאמר צפרשת שלה לך אנשים אלא קרבן עבודת כוכבים תורה אחת יהיה לכם לעושה צגגה^ק כאן הוקשו כל עבירות צבתורה
צגגתן לעבודת כוכבים לענין קרבן^ק מה עבודת כוכבים כרת שלו על דבר שהוא שז ולא תעשה כן והוא עמד ועשאו אף כל שז
ואל תעשה אצל כרת של עמוד ועשה והוא ישז ולא עשה אין צו קרבן ופסח ומילה עמוד ועשה הוא אצל חייבי כריתות
כגון אשר יעשה מכל (אלה^ק) ונכרתו (ויקרא י"ח) לשון שז ואל תעשה הוא ואפילו לא נאמרה צו אזהרת לאו היה קרבן צא עליו:

לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והנורא הזה את יי
אלהינו: (דברים כ"ה, כ"ח) ב) והפלא יי את מפקד ואת מכות ורעך מכות גדלות ונאמנות והקלים רעים
(נאמנים: (דברים כ"ה, כ"ט) ג) והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והקדו לפניו כדיר רשעתו במקדש:
(דברים כ"ה, ב) ד) ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראיה את
ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אהתו גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ח, י) ה) ארבעים יקבנו לא
יסוף בן יסוף להכתו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה, ג) ו) והיה אם מעיני העדה
נקשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן פקר אחד לעלה לרבים ירחו ליי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר
עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו, כ"ד) ז) ושב הפה ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ח, י"ט)

ישנו בכלל מלקות ארבעים. השתא סלקא (ג) דעתך שאם התרו צו
מיתה ומלקות לוקה ומת: שאם עשו תשובה ב"ד. לא גרסי' לה דרבי
ישמעאל: רבי עקיבא אומר חייבי כריתות. אם התרו צהם מלקות
ישנו בכלל מלקות ולוקין ואין כאן משום חייבי^ט שתי רשעיות שאתה

עונשו מלקות עם הכרת ולמה אין
שתי רשעיות לפי שיכול לפטור עלמנו
מעונש הכרת על ידי תשובה מצ"ד
של מעלה אצל חייבי מיתות אין
בכלל מלקות שיש כאן שתי פורעניות
מלקות ומיתה ומשילקה סופו ליהרג
שאפי' יעשה תשובה אין צ"ד שלמטה
מוחלין לו את המיתה: רבי יצחק
אומר. אף חייבי כריתות שהתרו
צהן למלקות אין בכלל מלקות לפי
שכל חייבי כריתות של עריות בכלל היו
דכתיב (ויקרא י"ח) כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות
וגו': למה יציאת כרת באחיות. ולענמה
דכתיב צקדושים תהיו ואיש (כי"ט) יקח
את אחותו וגו': לדונו בכרת. לכן
שנה צכרת שלהן לומר שאין צהן עונש
אלא כרת לצדו: לאו שאין בו מעשה
נמי. אלמה אמרינן צכמה דוכתי^ק לאו
שאין צו מעשה אין לוקין עליו:

דומיא דלאו דחסימה. שהוא כתוב
אלל פרשת מלקות: ורבי^י עקיבא.
כיון דאמר אי אתה מחייבו משום שתי
רשעיות חייבי כריתות נמי לא לילקו
דהא שתי רשעיות נינהו שעדיין עונש
הכרת עליו: מאי אמרת. לשנויי הך
קושיא: שאם עשה תשובה. הטעם
שנתן למעלה שהוא יכול לפטור את
עלמנו מן הכרת ע"י תשובה השתא
מיהא עדיין לא שז ואתה מלקו
צעוד עונש הכרת עליו: לעיני.
ונכרתו לעיני בני עמם וכתבי צמלקות
ונקלה אחיך לעיניך: נגמור מעיני.

דכתיב צעבודת כוכבים אם מעיני
העדה נעשתה לשגגה: זו היא שיבה
בו. למדין זה מזה גזירה שזה מה
שיצה חולץ וקוזה וטח אף ציאה
חולץ וקוזה וטח^י: ועוד נגמור מעיני.
דמיתות צ"ד מלעיני דכריתות מה
כריתות לוקה דהא גמרת לעיני
מלעיניך אף מיתות צ"ד ילקה:
קיבצה מיניה רבי שמואל. לתשובה
זו מרבי אצל צר ממל ושני עלה
צרשעה המסורה לצ"ד הכתוב מדבר
צ"ד הזהירו שהם לא יתיצוהו שתי
רשעיות כגון ממון ומלקות או מיתה
ומלקות או מיתה וממון אצל כרת
לא ע"י צ"ד הוא ויש לפרש קיבלה
מיתה רבי שמואל מרבי אבהו תירון
זה על אתקפתא דר' אצל צר ממל:
דאתרו ביה למלקות. לחודיה: לאזהרת
מיתת ב"ד. לאזהרת דצר שחייבין
עליו מיתת צ"ד: אין לוקין עליו.
כשהתרו צו מלקות צלה מיתה לפי
שלא ניתן לאו זה לאזהרת עונש
מלקות כשאר לאוין שהרי הולך
להזיירו שאם לא כן לא היה יכול

כדאמרינן
לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והנורא הזה את יי
אלהינו: (דברים כ"ה, כ"ח) ב) והפלא יי את מפקד ואת מכות ורעך מכות גדלות ונאמנות והקלים רעים
(נאמנים: (דברים כ"ה, כ"ט) ג) והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והקדו לפניו כדיר רשעתו במקדש:
(דברים כ"ה, ב) ד) ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראיה את
ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אהתו גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ח, י) ה) ארבעים יקבנו לא
יסוף בן יסוף להכתו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה, ג) ו) והיה אם מעיני העדה
נקשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן פקר אחד לעלה לרבים ירחו ליי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר
עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו, כ"ד) ז) ושב הפה ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ח, י"ט)

לחייבו מיתה: פסח ומילה. אין צהן לא תעשה וענש (א) להם כרת: לקרבן. שאם יעשה שוגג יציא קרבן בשוגג
שלהן כדאמרינן בכריתות צ"ק^ק הפסח והמילה מנות עשה כלומר אינו^ל בכלל שאר כריתות לנמותן עם שאר כריתות שנמנו שם כולם
לומר שאם עשאו כולם כולם אחד חייב קרבנות כמספר הכריתות^ק: התם לאו היינו טעמא. מה שאין מציאין קרבן על פסח
ומילה אין הטעם צביל שאין צהם אזהרה אלא צביל שהם מנות עשה דהוקשה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודת כוכבים
שנאמר צפרשת שלה לך אנשים אלא קרבן עבודת כוכבים תורה אחת יהיה לכם לעושה צגגה^ק כאן הוקשו כל עבירות צבתורה
צגגתן לעבודת כוכבים לענין קרבן^ק מה עבודת כוכבים כרת שלו על דבר שהוא שז ולא תעשה כן והוא עמד ועשאו אף כל שז
ואל תעשה אצל כרת של עמוד ועשה והוא ישז ולא עשה אין צו קרבן ופסח ומילה עמוד ועשה הוא אצל חייבי כריתות
כגון אשר יעשה מכל (אלה^ק) ונכרתו (ויקרא י"ח) לשון שז ואל תעשה הוא ואפילו לא נאמרה צו אזהרת לאו היה קרבן צא עליו:

לחייבו מיתה: פסח ומילה. אין צהן לא תעשה וענש (א) להם כרת: לקרבן. שאם יעשה שוגג יציא קרבן בשוגג
שלהן כדאמרינן בכריתות צ"ק^ק הפסח והמילה מנות עשה כלומר אינו^ל בכלל שאר כריתות לנמותן עם שאר כריתות שנמנו שם כולם
לומר שאם עשאו כולם כולם אחד חייב קרבנות כמספר הכריתות^ק: התם לאו היינו טעמא. מה שאין מציאין קרבן על פסח
ומילה אין הטעם צביל שאין צהם אזהרה אלא צביל שהם מנות עשה דהוקשה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודת כוכבים
שנאמר צפרשת שלה לך אנשים אלא קרבן עבודת כוכבים תורה אחת יהיה לכם לעושה צגגה^ק כאן הוקשו כל עבירות צבתורה
צגגתן לעבודת כוכבים לענין קרבן^ק מה עבודת כוכבים כרת שלו על דבר שהוא שז ולא תעשה כן והוא עמד ועשאו אף כל שז
ואל תעשה אצל כרת של עמוד ועשה והוא ישז ולא עשה אין צו קרבן ופסח ומילה עמוד ועשה הוא אצל חייבי כריתות
כגון אשר יעשה מכל (אלה^ק) ונכרתו (ויקרא י"ח) לשון שז ואל תעשה הוא ואפילו לא נאמרה צו אזהרת לאו היה קרבן צא עליו:

א) [לקמן כג:] מגילה ז:
כריתות לה: כריתות [ג:]:
ב) שבת קלח: ע"ש
מורה ג"ג: א) שבעות
ד. לו. סוטה ה. עירובין
טו. זמנים קו. ע"ש מנחות
לו: ט: ע"ז נא:
ד) [פסחים מל:] לקמן
טו. [ה] כריתות לו.
[לעיל ד:] וט"ט.
ו) עירובין נא. חולין פה.
זמנות ח: נדה כג: יומא
ב: נזיר ה: הרות ח:
מנחות ד. מה: צבורות
כג. [ז] שבעות ד.
ח) [שבת קנ"ד] עירובין ח:
צ"ק עז: סנהדרין פו:
שבעות טס. [ט] כריתות
ג. [י] [שם] שבת
סט. קנ"ג: [קנ"ד].
כ) לקמן טז. [ל] תרי"ב
מצורע פרשתא ז ה"ז.
מ) ב. [ז] כריתות ב.
פ) במדבר טו כט.
ש) שבת סח. [ז] ויקרא
יח כט. [ז] ועמ"ש חו"ט
צ"ק עז: ד"ה הוה ליה
כו' וע"ע חו"ט שבת קנ"ד.
ד"ה צלאו.]

הגהות הב"ח

א) גמ' צפירוש ריבנה
מורה חייבי כריתות
למלקות. כ"ב והא דקאמר
ר"ע שאם עשו תשובה כו'
הכי קאמר מ"ש דחייבה
מורה טפי צכרת מחייבי
מיתות צ"ד שאם עשו וכו'
אך קשה הניחא לפירוש
ראשון צכרת דר' אבהו
למל' לנקושיית ר"א בר
ממל' דהך ג"ש לא גמיר
אצל לפי שני קשה דא"כ
דמדי רשעתו נפקא לן
לא אצטריך ג"ש מלעיניך
ומלשון רש"י משמע דר'
אבהו מירך כך על
אתקפתא דר"א בר ממל
ולעולם אינה גופיה נראה
דעיקר טעמיה מכדי
רשעתו אלא [לאורוין]
דהך דרשעתו לא איירי
אלא צרשעה המסורה
לצ"ד לחודיה גמור
מלעיניך דהך ג"ש אינה
אלא גלוי מילתא משום
שהקשה ליה ר"א בר ממל
ליגמור מעיני מלעיני דהך
חייבי מיתות צ"ד לוקה
ומת ומשני כדי רשעתו
וכי צרשעה המסורה
לצ"ד הכתוב מדבר דגו"ש
גלי לן דלא דיבר הכתוב
אלא דחייבי מיתות לא לקי
וק"ל: (ב) רש"י ד"ה
ישנו וכו' השתא סלקא
אדעתיה שאם. כ"ב
כלומר מדקאמר ממנימן
דמנא כרת ולא מנא
מיתות צ"ד כר"ע דלא
פסיקא ליה לומר צאתו
ציה מודה ר' ישמעאל
דליו לוקה ומת:
(א) שם ד"ה פסח וכו'
וענש עליהם כרת:
(ד) תוב' ד"ה ר' יצחק
וכי' בכלל מלקות היו
דהא: (ה) שם ד"ה ר'
יצחק וכו' וקשה דלרבי
יצחק כו' דהא אסיקנא:
(ו) שם ד"ה ור' עקיבא
וכי' נהי דחייבי כ"ל
ומצת דלם נמחק:
(ז) בא"ד מה צכן כ"ל
ואות ו' נמחק: (ח) חו"ט
ד"ה מה עבודת כוכבים
וכי' דל"כ מאי פריך
פרק בתרא דעירובין וכו'
מה שמעשה הוא וי"ל:

תורה אור השלם

א) אם לא תשמור
לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתובים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והנורא הזה את יי
אלהינו: (דברים כ"ה, כ"ח) ב) והפלא יי את מפקד ואת מכות ורעך מכות גדלות ונאמנות והקלים רעים
(נאמנים: (דברים כ"ה, כ"ט) ג) והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והקדו לפניו כדיר רשעתו במקדש:
(דברים כ"ה, ב) ד) ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראיה את
ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אהתו גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ח, י) ה) ארבעים יקבנו לא
יסוף בן יסוף להכתו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה, ג) ו) והיה אם מעיני העדה
נקשתה לשגגה ועשו כל העדה פר בן פקר אחד לעלה לרבים ירחו ליי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר
עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו, כ"ד) ז) ושב הפה ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ח, י"ט)